

KESKKONNAAMET

Põllumajandus- ja Toiduamet
virump@pta.agri.ee

Teie 12.02.2024 nr 6.1-3/34204-3

Meie 01.03.2024 nr 6-2/23/2336-6

**Maaparanduse ehitusloa andmise otsuse eelnõu
ja kavandatava tegevuse keskkonnamõju
hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu
kooskõlastamata jätmise (Vihula
maaparandusehitiste REK2021)**

Esitasite¹ Keskkonnaametile kooskõlastamiseks² maaparanduse ehitusloa³ andmise ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu koos rekonstrueerimise projekti⁴ ja keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhindanguga (sh Natura eelhindamine)⁵. Kavandatavaks tegevuseks on rekonstrueerida Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Kiva, Andi ja Tidriku külades maaparandusehitised Kopliotsa/PÜ-122 Vihula⁶, Lepiku/PÜ-122 Vihula⁷, Ongnõmme/PÜ-122 Vihula⁸, Kiva I/PÜ-122 Vihula⁹, Kiva-Sepa/PÜ-122 Vihula¹⁰, Liivoja/PÜ-137 Vihula¹¹, Raja/ PÜ-137 Vihula¹², Rutja/PÜ-137 Vihula¹³ ning Naistemetsa, Muna, Karula, Kiva-Pajuveski ja Veskirahva tee. Uuendatakse Muna tee, Kiva-Pajuveski tee ja Liivametsa tee rajatise ning maaparandusehitisel Kandle I-1¹⁴ teostatakse vaid hooldustöid.

Projektala mõjupiirkonda jääb Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Lahemaa linnu- ja loodusala, Järveoja loodusala ja Selja jõe loodusala, samuti Andi metsise püsielupaik ja Eisma merikotka püsielupaik. Rekonstrueeritavate maaparandusehitise veed suubuvad lõheliste kudemis- ja elupaikade nimistusse¹⁵ kantud veekogudesse Vainupea jõgi (Karula oja suudmest suubumiseni merre), Selja jõgi (kogu ulatuses) ja Järvoja (kogu ulatuses).

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.02.2024 kirjana nr 6-2/23/2336-4.

² Maaparandusseaduse § 22 lg 4 p-i 1, looduskaitseaduse § 14 lg 1 p 8 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 11 lg 10 alusel.

³ Toimuku nimi: Vihula maaparandusehitiste REK2021.

⁴ Osatühing Laanekraav (registrikood 10010206) koostatud projekt „Vihula maaparandusehitiste rekonstrueerimise projekt“ (versioon V03, töö nr 22-17).

⁵ Maves OÜ (registrikood 10097377) koostatud keskkonnamõju eelhindang „Vihula maaparandusehitise rekonstrueerimise projekti keskkonnamõju eelhindang“ (töö nr 23096).

⁶ MPS kood/ehitise kood 1107580010040/ 001

⁷ MPS kood/ehitise kood 1107580010050/ 001

⁸ MPS kood/ehitise kood 1107580010010/001

⁹ MPS kood/ehitise kood 1107580010030/ 001

¹⁰ MPS kood/ehitise kood 1107590010010/ 001

¹¹ MPS kood/ehitise kood 1107460010050/ 001

¹² MPS kood/ehitise kood 1130000110010/ 001

¹³ MPS kood/ehitise kood 1107460010040/ 001

¹⁴ MPS kood/ehitise kood 1107460010050/002

¹⁵ Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73 „Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“.

Keskkonnaamet on eelnevalt edastanud oma seisukohad projekti lähteülesandele, kooskõlastanud projekteerimistingimuste eelnõu ning esitanud seisukoha rekonstrueerimise projekti kohta¹⁶.

Keskkonnaamet tutvus esitatud eelnõudega. Koostatud KMH eelhinnangus esineb puudusi, mis ei võimalda Keskkonnaametil lõplikku seisukohta ja kooskõlastust anda. Keskkonnaametil puudub veendumus, et kavandatav tegevus ei avalda negatiivset keskkonnamõju (KeHJS § 2² alusel) kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärkidele. Lähtuvalt eelnevast jätab Keskkonnaamet KeHJS § 11 lg 10 alusel kooskõlastamata KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu. Palume KMH eelhinnangut ja otsuse eelnõud täiendada järgnevalt välja toodud märkuste alusel ning esitada uuesti Keskkonnaametile seisukoha andmiseks ja kooskõlastamiseks.

1. Projekti kohaselt planeeritakse rekonstrueerida maaparandusehitised Kopliotsa/PÜ-122 Vihula, Lepiku/PÜ-122 Vihula, Ongnõmme/PÜ-122 Vihula, Kiva I/PÜ-122 Vihula, Kiva-Sepa/PÜ-122 Vihula, Liivoja/PÜ-137 Vihula, Raja/PÜ-137 Vihula, Rutja/PÜ-137 Vihula ning Naistemetsa, Muna, Karula, Kiva-Pajuveski ja Veskirahva tee. Uuendatakse Muna tee, Kiva-Pajuveski tee ja Liivametsa tee rajatised ning maaparandusehitisel Kandle I-1 teostatakse vaid hooldustöid (projekti tabel 4 lk 41; eelhinnangu tabel 1). Märgime, et planeeritavad teede uuendustööd ning planeeritud hooldustöö maaparandusehitisel Kandle I-1 (EH9), ei kajastu otsuse punktis 1. Samuti ei ole mainitud projekti seletuskirja esilehel maaparandusehitist Kandle I-1 ning see ei ole leitav ka Mapinfo kaardikihilt.

Kandle I-1 maaparandusehitist on mainitud mh projekti ptk 5.1, kus on kirjutatud „*Pikettidevahemikus 13-16 on tegemist maaparandusehitise EH9 Kandle I-1 1107460010050/002 eesvooluga, mis hooldatakse (voolutakistuste eemaldamine + raie ilma juurimata).*“ Kaardil asuvad aga piketid 14-16 EH4-s, kus ei ole teistmoodi töid näidatud. Ilmselt algab kõnealune kraavilõik hoopis piketist 10?

Palume korrastada dokumente, et nad oleks kooskõlas.

2. Maaparandusehitisel Rutja/PÜ-137Vihula (EH3) eesvoolul 3-01 on tööks voolutakistuste eemaldamine ilma raieta 124 m pikkusel lõigul (projekti lk 89 tabel 8, jrk 34). Kui maaparandusobjekti piiril olev kraavilõik on 580 m ning eesvool jätkub süsteemist väljaspool veel vähemalt 700 m, siis jääb arusaamatuks, kus kirjeldatud töid tehakse?
3. Liivametsa teega ristuva väiksema tee ääres asuvad limatünniku leiukohad KLO9600326, KLO9600321, KLO9600322. Seened kasvavad vahetult teepeenral. Seda väikest teed ei tohi kasutada masinate parkimiseks, ümberkeeramiseks, materjali ladustamiseks vmt. Teele on plaanitud teha mahasõidukoht M3 pikkusega 10 m. Leiukoha piir asub teest 45 m kaugusel, mistõttu palume võimalusel teha lühem mahasõit.
4. Keskkonnaamet palub eelhinnangu jooniseid täiendada, lisades joonistele maaparandusjuhtmete voolamise suunad, mis võimaldaks kiiresti ja lihtsalt aru saada, kust toimub maaparandusobjektide sissevool näiteks Selja või Vainupea jõkke. Samuti palume lisada nõue, et tööde elluviimist alustatakse settekraani paigaldamisest, tiikide rajamisest ning edasi liigutakse ülesvoolu. Vastasel juhul kanduvad valingvihmade korral setted kaitsealustesse veekogudesse, kus matavad enda alla kalade koelmud ning muu vee-elustiku.

¹⁶ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 04.03.2021 nr 7-9/21/2275-2, 31.03.2021 nr 6-2/21/6033-2 ja 20.03.2023 nr 6-2/23/2336-3.

5. Eelhinnangu peatükis 5.1 lk 29 on välja toodud projektis ette nähtud meetmed veekogudele ebasoodsa mõjude vältimiseks. Punktis 6 on toodud välja järgmine meede: „*Ehitusaegse heljumi püüdmiseks paigaldatakse enne suublasse jõudmist kraavidele geotekstiilist setteekraanid, mis likvideeritakse pärast ehitustööde lõppu.*“ Eelhinnangust ei selgu, kas setteekraanide eemaldamisel sete ei lähe liikvele, kuidas tagatakse, et seda ei juhtuks (vt ka p 6)? Kui kaua setteekraanid paigal on?
6. Eelhinnangu peatükis 3.1 on kirjutatud „*Metsakuivenduskraavid on rajatud peamiselt pinnavee ärajuhtimiseks metsast ning nende mõju põhjavee tasemele vaadeldaval alal levivates liivades piirdub valdavalt mõnekümne meetriga, ega ulatu kaugemale sajast meetrist ega järgmisest lähimast kraavist.*“

Eelhinnangust puuduvad viited, millele see väide tugineb. Puudub selge analüüs ja selgitused, kuidas selle tulemuseni on jõutud.

Kuivendamise mõju ei piirdu vaid kraavitatud või drenitunud alaga. Keskkonnaameti tellimusel koostamisel olevas maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus-ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhises (edaspidi juhis) on toodud, et kaudse mõju ulatus võib hinnanguliselt moodustada 20–150% kuivendusobjekti pindalast (Paal 2007) sõltuvalt kuivendusobjekti asukohast, ala suurusest ja selle algsest tüübist. Nii on näiteks kuivenduse mõju suurem väikeses soos või madalsoos võrreldes ulatusliku soomassiivi või rabaga (Kaisel ja Kohv 2009). Kuivendussüsteemide korrastamise mõju on paljuski esmakordse kuivenduse mõjuga sarnane.

Lisaks on kirjutatud peatükis 3.1 „*Ehitustööde ajal ja pärast seda kandub rohkem setteid ja heljunit allavoolu. Tavaliselt kaob väiksemgi mõju ühe või paari suurveega.*“

Ka siin ei segu, millele toodud väide tugineb ja kuidas on jõutud selle tulemuseni.

Eelpool viidatud juhise kohaselt kuivendamine mõjutab ökosüsteemi võtmekomponente – veerežiimi ja domineerivaid organisme – ning nende kaudu kogu ökosüsteemi toimimist, olles pikaajaline ja suuresti pöördumatu. Kraavide korrashoiutöödest tulenev settekoormuse tõus on valgala omadustest olenevalt hinnanguliselt 13–93% looduslikust foonist kõrgem (Finér jt 2010), olles samaväärne esmakordse kuivendamise mõjuga (Manninen 1998). Mõningatel juhtudel võib kraavide puhastamine tõsta heljumi kontsentratsioone kümnekordselt (4–5 mg/l enne ning 45,8 mg/l pärast; Joensuu jt 1999). Suurem osa setetest tekib puhastamisel kraavide nõlvaerosiooni tagajärjel, millest arvestatav osa jääb kuivendussüsteemi pidama (Stenberg jt 2015). Heljumi suurenenud kandumine suublasse pärast kraavide kaevamist või puhastamist on enamasti suurim paari aasta vältel pärast kuivendustöid, misjärel toimub järkjärguline vähenemine. See aga ei tähenda, et juba allavoolu kandunud setete mõju veeökosüsteemidele kaoks. Nieminen jt (2010) näitasid, et heljumi kontsentratsioon äravoolus jäi kõrgeks kogu 4-aastase uuringuperioodi vältel. Kraavide puhastamise mõju heljumi kontsentratsioonidele on varieeruv ning sõltub nii kraavitatud ala suurusest kui mullatüübist (Joensuu jt 1999, Nieminen jt 2018a, Stenberg jt 2015).

Peatükis 3.1 välja toodud mõjualad on võetud aluseks ka mõjualasse jäävate kaitsealuste linnu- ja veeliikide elupaikade ning taime, sambliku ja sambla kasvukohtade määramisel¹⁷.

7. Eelhinnangu peatükis 3.3.10 lk 14 ei ole välja toodud paksukojalise jõekarbi elutegevusele peamiseid ohtusid. Palume täiendada.

¹⁷ Eelhinnangu peatükk 3.3.10 „Loetelus on esitatud kavandatava tegevuse piirist kuni 500 m (kaugused on esitatud kavandatava tegevuse välispiirist mõõdetuna elupaiga välispiirini) kaugusele jäävad kaitsealuste linnu- ja veeliikide elupaigad ning kuni 100 m kaugusele jäävad taime, sambliku ja sambla kasvukohad.“

8. Seoses Andi metsise püsielupaigaga on lk 14 kirjutatud „*Metsise püsielupaigas on tehtud viimane ametlik vaatlus 2019. aastal. Vaatleja hinnang Andi 1 kohta: Alal on üsna ulatuslik kraavivõrk, ala naabruses on palju raiet tehtud. Lisamärkused: Alal on mets kraavituse tõttu üsna tihe, st metsistele võrdlemisi ebasobiv. Ala ümbruses on väga palju metsa maha võetud - elupaikade vähenemine. Vaatleja hinnang Andi 2 kohta: Alal oleval sihil olid värsked ATV jäljed 1.04.2019. Arvatavasti tegemist jahimeestega. Lisamärkused: Alal oleva kraavituse tõttu on mets liiga tihedaks kasvanud ja muutunud metsistele üsna ebasobivaks. Ümbruses on ka palju metsa maha raiutud. 2010. a märgitud, et elupaigad on kuivenduse ja kunagi tehtud ulatuslike lageraietega tugevalt rikutud. Sisuliselt hävinud.*“

Keskkonnaamet märgib, et elupaikade vaatluste alt ei olegi võimalik kõike näha, kuna vaadeldakse mängu, mitte elupaika, see ei ole primaarne.

Lisaks täpsustame, et alal ei ole tehtud lageraiet, vaid seal oli mitmed aastad tagasi tuulispask, mis läks laia ribana elupaiga keskelt läbi ning jättis endast järgi laia koridori. Puud hävisid tuulispasa tõttu ning veeti alalt ära korrastustööde käigus.

Oluline on siinkohal vaatleja märkus, et kraavituse tõttu on alal mets tihedaks kasvanud ning elupaigad kuivenduse tõttu tugevalt rikutud. Seega on leidnud ka vaatleja, et metsisele kraavide rekonstrueerimine mõjub negatiivselt.

Elupaik hävinud ei ole.

9. Eelhinnangu peatükis 4.3 on kirjutatud „*Kuivenduskraavide mõju põhjavee tasemele ulatub mõnekiimne, maksimaalselt 100 meetrini. Antud juhul on kavandatava tegevuse piirkonnas juba kuivenduse mõju ulatus välja kujunenud ning kavandatava tegevusega ei kaasne olulist täiendavat kuivendavat mõju.*“ Lause on ebaselge ning tekib küsimus, et kui täiendavat kuivendavat mõju enam ei avaldu, siis milleks seda tegevust üldse tehakse.
10. Eelhinnangu peatükis 4.5.2 kirjeldatakse kavandatava tegevuse mõju Järveoja loodusalale. Peatükis on kirjutatud, et Järvoja on eesvooluks rekonstrueeritavale maaparandusehitisele EH5. Eelhinnangus on käsitletud mõjusid ainult veekvaliteedile sette ja heljumi ärakande tõttu. Pole hinnatud, kas EH5 piirkonna rekonstrueerimine (sh raied) mõjutab ka vee hulka ja selle keemilist koostist Järveojas. Kirja punktis 6 viidatud juhises on kirjutatud, et vee kiirenev liikumine valgalal, mida põhjustab vee kraavidesse koondumine, taimestiku puudumine kraavides ja suuremad voolukiirused, suurendab ka vee erosiooni potentsiaali ning lahustunud ainete ja setete kandumist allavoolu (nt Marttila ja Kløve 2010b).
11. Eelhinnangu peatükis 3.3.8 on kirjeldatud projekteeritavat looduskaitseala nr 106. Eelhinnangus ei ole analüüsitud aga kavandatava tegevuse mõju projekteeritavale looduskaitsealale nr 106.
12. Eelhinnangu peatükis 4.5.3 on toodud, et Selja jõe kaitse-eesmärke võib negatiivselt mõjutada maaparandusehitise EH3 aset leidvate tööde ja eesvoolu 3-01 hooldamise tõttu eesvooluga jõkke jõudvad setted ja heljum. Kaitse-eesmärgiks toodud jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*), hariliku võldase (*Cottus gobio*) ja paksukojalise jõekarb (*Unio crassus*) elupaikade ohuteguriteks on vooluhulga ja veetaseme muutused, hüdro-morfoloogiline kvaliteet ja vee kvaliteet. Eelhinnangus ei ole hinnatud kraavisüsteemide rekonstrueerimisega kaasnevat mõju vee hulga ja keemilisele koostisele.
13. Eelhinnangu peatükis 5.1 lk 28 on jõutud järeldusele „*Kavandatud tegevusel ei ole olulist negatiivset mõju kaitstavate elupaikade veerežiimile.*“ Palume peatükki täiendada

käesolevas kirjas esitatud märkustest lähtuvalt, sh lisades viited, mille põhjal on jõutud vastavale järeldusele.

14. Eelhinnangu peatükis 5.1 lk 30 antakse hinnang mõjust metsisele, kuid asjaolud, mis metsist mõjutavad, on jäetud täpsemalt kirjeldamata.

Märgime, arvestades metsise paiksust, sõltub tema edasine käekäik otseselt Eesti metsade majandamise viisist ning kisklussurvest¹⁸. Metsise kaitse tegevuskavas hinnatakse metsisele suurteks ohuteguriteks elupaikade killustumist, kisklust, kuivenduse mõjul toimuvat elupaiga kvaliteedi langust ning nende tegurite omavahelist koosmõju, aga samuti ka pikaajalisi maastikumuutusi, mille tõttu ohustab mängu isolatsiooni jäämine ja eelistatud elupaikade killustumine. Metsisele on väga oluline puhmarinne, kuna tema elutegevus ja toidulaud on põhiliselt puhmarindes. Veerežiimi olulised ja suuremamahulised muutused mõjutavad puhmarindest sõltuvat elustikku ainult negatiivselt vähendades toidubaasi ja elupaikasid. Ka eelpool viidatud juhises on välja toodud, et puhmarindeliikide/igihaljaste puhmaste katvus (liigid, mis on iseloomulikud rabadele nagu näiteks küüvits, kanarbik, sookail jt) on suurem kuivendamata kooslustes.

Täiendavalt märgime, et Keskkonnaamet on koostamas uut metsise kaitse tegevuskava. Uue metsise liigi kaitse tegevuskava (LTK) eelnõu järgi on Eesti tingimustest "VEEREŽII MI MUUTMINE METSANDUSLIKUL EESMÄRGIL (PB23)" suure mõjuga ohutegur (LTK-des surveteguri tähenduses) tulenevalt turbamaadel kasvavate metsade olulisusest Eestis metsise elupaigana.

Meetmetena on ettenähtud kaitstavatel aladel (metsise elupaikades ja nende mõjupiirkonnas - vähemalt 50 m elupaiga piirist sõltuvalt mullatüübist) maaparandussüsteemide jm kuivenduskraavide rekonstrueerimise vältimine metsise elupaikades kaitstavatel aladel, Natura 2000 võrgustiku alade mõjupiirkonnas (et välistada negatiivset mõju Natura alale ja metsise elupaigale) ja muude kaitstavate alade korral mõjupiirkonna riigimaadel. Kuivenduskraavide hooldamisel metsise elupaikades ja nende mõjupiirkonnas kaitstavatel aladel teha hooldustöid minimaalses vajalikus mahus (nt eemaldada taimestik, voolutakistused) tagamaks veevool.

Peatükis on esitatud väide „*Pojad kooruvad juunis ning on võimelised juba nädala vanustena lendu tõusma.*“ Keskkonnaamet kahtleb esitatud väites, kuna nädalased tibud on udusulis ning neil ei ole veel hoosulgesid. Palume lisada viide, kust andmed pärinevad või korrigeerida teksti.

Lisaks on peatükis toodud ajaline piirang „*Metsise mängualal (sihtkaitsevööndis) ei ole lubatud inimeste liikumine 01.02–30.06, kuid poegade kasvatamise alal (piiranguvööndis) ei ole lubatud liikumine perioodil 15.04–30.06.*“ Märgime, et tegemist on vananenud andmetega. **Palume seada EELISes¹⁹ piiritletud metsise mängualal ajaline piirang 1. märtsist 15. juulini ja väljaspool mänguala asuvas elupaigaosas 1. aprillist 15. juulini²⁰.** Palume vastav parandus teha ka eelhinnangu lk 12 ja 38.

15. Eelhinnangu peatükis 5.1 lk 31 on merikohtka kohta kirjutatud „*Pesa hakkavad nad sättime juba keskjalvel, kuid munad on pesas enamasti märtsi teisel poolel ning haudumine kestab kuni 42 päeva. Pojad lennuvõimestuvad enamasti kuni 75 päeva pärast, kuid viibivad pesa läheduses kuni septembrikuuni (Kotkaklubi MTÜ; kotkas/liigid/merikotkas). Liivametsa tee on projekteeritud uuendatava teena, rajatakse ka mahasõidukohad. Püsielupaigas raieid ei*

¹⁸ eeskätt väikekiskjad rebane ja metsnugis ning lisaks metssiga.

¹⁹ Eesti Looduse Infosüsteem, Keskkonnaagentuur.

²⁰ Looduskaitse seadus § 55 lg 6.

teostata. Tee uuendamise käigus läbiviidavad trassiraied ja ehitustööd on keelatud liigi pesitsusperioodil 15.02–31.06 (looduskaitseseadus § 50 lg 5), mis eeldatavalt ei tekita liigile pesitsusperioodi aegset häiringut.“

Merikotka kaitse tegevuskavas on kirjutatud:

„Pesitsevad paarid teevad mängulendu juba alates jaanuarist ja see kestab kuni märtsini (Banzhaf 1937, Fischer 1959; ref. Cramp, Simmons 1987). Munemise alustamine sõltub kevadiste soojade ilmade saabumisest ja külmadel varakevadetel alustatakse pesitsemist kuni paar nädalat hiljem. Merikotka veebikaamera pessa muneti aastatel 2009, 2010, 2013 ja 2016 esimene muna vahemikus 8. – 21. märtsil (veebikaamera). Kurnas on 1-3 muna (Randla 1976a) ja need munetakse 2-3 päevaste vahedega (veebikaamera). Merikotkal on haudumisajaks 34-42 päeva, keskmiselt 38 päeva. Pojad lennuvõimestuvad umbes 70-75 päeva vanuselt ja 35-40 päevaks jäävad nad pesa lähikonda (Cramp, Simmons 1987). Eestis lennuvõimestuvad pojad alates juuni keskpaigast kuni juuli alguseni, üksikud ka juuli lõpus. Kirjanduse andmetel püsivad pojad pärast lennuvõimestumist pesa läheduses natuke üle kuu aja (Cramp, Simmons 1987), kuid Eesti merikotka veebikaameras fikseeritu alusel püsivad pojad pesa läheduses vähemalt kuni septembri keskpaigani, pärast lennuvõimestumist veel 2,5 kuud. **Lähtudes munemisele eelnevast häirimistundlikust ajast ja lennuvõimestunud poegade pikaajalisest püsimisest pesade läheduses, on merikotka kaitsetsoonides põhjendatud liikumiskiirang perioodil 15. veebruarist kuni 31. juulini.**“ Palume sellega arvestada.

16. Projekti joonise 4: Projektplaan 3 kohaselt jäävad rekonstrueeritavad kuivenduskraavid 8-05 ja 8-06 Altpere liivakarjääri (katastritunnus 19101:001:0696) alale, kuhu on väljastatud AS-ile Tariston keskkonnaluba nr L.MK/333549 ehitusliiva kaevandamiseks. Eelhinnangus ei ole karjääri üldse mainitud ega mõjusid karjäärile hinnatud. Lisaks on piirkonda väljastatud ka teine keskkonnaluba nr L.MK.LV-205561 OÜ-le MERKO KAEVANDUSED Altpere II liivakarjääris (katastritunnus 88703:002:0105) ehitus ja täiteliiva kaevandamiseks. Selle karjääri lähedusse jäävad rekonstrueeritavad kuivenduskraavid 8-04. Palume kajastada eelhinnangus andmed Altja-Rutja liivamaardla kohta ning hinnata kas kavandatav tegevus võib maardlale mõju avaldada või mitte. Samuti, kas võib mõju olla karjäärile hilisemale korrastamisele²¹.

Lisaks esitame mõned üldised märkused:

1. Palume tööde tegijatel tutvuda liikide kaitse tegevuskavade²² ning maaparandusmõjude leevendusmeetmete juhise²³.
2. Settebasseinide rajamisel palume arvestada maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhises toodud settebasseinide ja -süvendite rajamiseks toodud soovitusi.
3. Projekti kohaselt on maaparandusehitistele ja teedele projekteeritud 82 truubi rekonstrueerimine, sh 43 uue truubi ehitamine. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et **tee koosseisu kuuluva truubi ehitamine avalikult kasutataval veekogul või avalikul veekogul nõuab veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut** (veeseadus § 196 lg 2 p 4). Vainupea jõega ristuvatel teedel (Karula tee ja Kiva-Pajuveski tee) planeeritakse rekonstrueerida kaks truupi (T/32 ja T/79). Vainupea jõgi on avalikult kasutatav veekogu,

²¹ Altpere liivakarjääris ei ole veealune kaevandamine lubatud ja peavad korrastama metsamaaks, Altpere II liivakarjääris on veealune kaevandamine lubatud ja peavad korrastama maatulundusmaaks ning veekoguks.

²² Leitav Keskkonnaameti [veebilehelt](#). Metsise kaitse tegevuskava kättesaadav Keskkonnaametist.

²³ Leitav Keskkonnaameti [veebilehelt](#).

seega tuleb keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS²⁴ kaudu esitada veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimise taotlus.

Üks rekonstrueeritav truup (T/13) Kiva-Pajuveski teel asub Karula ojal. Karula oja ei ole avalik ega avalikult kasutatav veekogu. Kui rajatav/vahetatav truup ei asu avalikul või avalikult kasutataval veekogul, tuleb seda käsitleda tahke aine paigutamisenä veekogusse, mis vastavalt mahule vajab kas registreeringut või veeluba (veeseadus § 187 p 10, § 196 lg 2 p 5). Ühtlasi juhime tähelepanu, et juhul kui truubi rajamisel/rekonstrueerimisel muudetakse pinnaveekogumiga hõlmatud veekogu kaldajoont, siis on selleks tegevuseks vajalik samuti taotleda veeluba (veeseadus § 187 p 17). Veeloa taotlemine käib samuti infosüsteemi KOTKAS kaudu.

4. Keskkonnaamet märgib, et on kahetsusväärne, et ei ole õnnestunud saavutada kokkulepet Lepiku (88702-002:0027) kinnistu omanikuga tema maal asuva 186 m pikkuse teelõigu hooldamiseks/kasutamiseks, mistõttu on vaja ehitada uus tee ja kraav ümber eramaa ning suunata ümber mitu kuivenduskraavi. See on selgelt kulukam tegevus kui olemasoleva taristu hooldamine, seda ka keskkonnale avalduva mõju osas. Lisaks kohapeal tee ehituse käigus hävivatele metsakooslustele on suurem vajadus kruusa järele ehk olemasolevad karjäärid ammenduvad kiiremini ning kuna töid rahastatakse riigimetsa majandamisest saadavatest tuludest, suureneb surve metsa majandamisele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Merike Pärtma 59065684 (keskkonnakorraldus), merike.partma@keskkonnaamet.ee
Katrín Jürgens 523 8548 (loodushoiutööd, taimed), katrin.jurgens@keskkonnaamet.ee
Krista Pukk 5699 5021 (looduskasutus), krista.pukk@keskkonnaamet.ee
Reelika Lumi 5646 3909 (loodushoiutööd, loomad), reelika.lumi@keskkonnaamet.ee
Lissel Tanni 5309 7987 (looduskaitse planeerimine), lissel.tanni@keskkonnaamet.ee
Geidi Rõõm 5372 2704 (vesi), geidi.room@keskkonnaamet.ee
Jarko Jaadla 5366 2619 (vee-elustik), jarko.jaadla@keskkonnaamet.ee

²⁴ <https://kotkas.envir.ee>.